

ĮTRAUKUSIS UGDYMAS

Įtraukusis ugdymas – kokybiškas ugdymas kiekvienam ugdytiniui, tai labai aiškiai atsispindi geros mokyklos koncepcijoje. Įtraukijį ugdymą tikslinga sieti su personalizuotu kiekvieno ugdytinio ugdymu, atitinkančiu kiekvieno vaiko ugdymosi galias ir poreikius. Įtraukusis ugdymas apima ugdymo turinio, mokytojų rengimo, pagalbos vaikui, mokytojui, mokyklai, vertinimo, ugdymo organizavimo sritis.

2024 m. rugsėjį įsigalios Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimas ir įstatymo papildymas 45 straipsniu, kurie numato, kad kiekvienam vaikui turi būti sudarytos sąlygos ugdytis artimiausioje ugdymo įstaigoje (darželyje, mokykloje) kartu su savo bendraamžiais.

Ruošiantis 2024 m. įgyvendinti įtraukijį ugdymą, mūsų įstaiga siekia mokytiis gyventi žmonių įvairovėje ir mokytiis iš skirtubių; planuoja įkurti sensorinę erdvę; puoselėti įtraukiojo ugdymo vertybes: lygybę ir lygiavertiškumą, teisę, dalyvavimą, pagarbą dalyvavimui, bendruomeniškumą, pasitikėjimą, sąžiningumą, drąsą, džiaugsmą, empatiją, meilę, optimizmą ir tikėjimą. Mokytojų ir švietimo pagalbos teikėjų pagrindinė užduotis – konsultuoti tėvus švietimo pagalbos teikimo klausimais; skatinti ugdytinius aktyviai mokytiis bendradarbiaujant ir atrandant kiekvienam tinkamą ir empatišką sprendimą. Įtraukiojo ugdymo proceso planavimas ugdo kritinį mąstymą, moko spręsti iškilusias problemas, ugdo kūrybiškumą. Tik mokytojas ir specialistas sprendžia kokius metodus ir strategijas pasirinkti organizuodamas ugdymą, siekdamas užtikrinti kokybišką mokymosi procesą. Įtraukusis ugdymas reikalauja keistis iš esmės, pervertinti savo vertybines nuostatas, patobulinti kompetencijas, atrasti empatijos jausmą ir taikyti kitokį ugdymo turinį ir išskirtinius metodus. Mūsų įstaigai svarbus kiekvienas vaikas, mes augame, keičiamės ir mokomės vieni iš kitų, dalindamiesi gerąja patirtimi su besimokančiais ir patiriančiais įtraukties būtinybę bei poreikį. Siekiantiems išsamiau susipažinti su aktualia informacija, rekomenduojame susipažinti su dokumentais, reglamentuojančiais įtraukijį ugdymą:

1. 2017 Ankstyvojo amžiaus vaikų įtraukusis ugdymas: naujos išvalgos ir įrankiai – galutinė jungtinė ataskaita. (2017). Red. M. Kyriazopoulou, P. Bartolo, E. Björck-Åkesson, C. Giné ir F. Bellour. Europos specialiojo ir inkliuzinio ugdymo plėtros agentūra, Odensė, Danija <https://www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-final-summary>

2. Dėl ugdymo organizavimo rekomendacijų mokiniams, kuriems diagnozuotas autizmas, patvirtinimo.

<https://www.etar.lt/portal/lt/legalAct/019aae80f65c11eaa12ad7c04a383ca0?fbclid=IwAR17c-SbQuIY4gpSF-LMN7QNLUFAXotNkrAGyizZxPYOCSQLDZEnIhQugBM>

3. LR Švietimo įstatymas nuo 2024 m. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/741a2d624dfd11ec86bdc0a6d573b32>

4. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija.

5. Vaiko teisių konvencija (1989).

6. Neįgaliųjų teisių konvencija (2006).

Kaip atpažinti autistišką vaiką?

Tėveliai, stebėdami savo vaikučių raidą atkreipkite dėmesį

Galbūt Jūsų vaikui:

Sunku suvokti vizualinę informaciją? (nesidomi ir/ar nesupranta to ką jam rodote)

Visada laikosi rutinos: negalite įvesti į darželį pro kitas duris ar panašiai.

Padidėjęs vizualinis vaiko jautrumas? (jautriai reaguoja į demonstruojamą žaisliuką)

Jį trikdo ryški šviesa, apšvietimo mirgėjimas?

Jam sudėtinga matyti visumą?

Jis linkęs koncentruotis į smulkius, nereikšmingus objektus? (trupiniai ant kilimo, smulkūs žaislai, dėlionės detalės)?

Vaikas jautrus garsams, triukšmui? Dengiasi rankomis ausis.

Nėra linkęs bendrauti (atsisako dalyvauti veikloje)?

Nepalaiko akių kontakto (vengia žiūrėjimo į akis)?

Autizmo bruožai – tai nebūtinai yra protinė negalia, tai nėra savaime išaugama, jei nieko nedirbsime. Kuo anksčiau išsiaiškinsime, pradėsime visi kartu kryptingai dirbti – tuo geresnis ir greitesnis bus pokytis. Tėvelių įsitraukimas į pagalbos vaikui procesą yra pati didžiausia pagalba padedant užtikrinti ne tik vaiko ugdymo(si) kokybę, bet ir kokybišką bei savarankišką tokio vaiko gyvenimą ateityje.

Kuo anksčiau pastebėsite šį vaiko elgesį, tuo anksčiau bus nustatytas sudėtingas neurologinis vaiko raidos sutrikimas – Autizmo spektro sutrikimas. Tai sutrikimas, išliekantis visą gyvenimą, paveikiantis vaiko socialines, kalbos, sensorikos, motorines, pažintines, emocines, stereotipinio elgesio, savarankiškumo sritis. Autistiški vaikai gali pradėti vėliau vaikščioti, vėliau kalbėti (naudoti „savakalbę“), gali sutrikti laikysena, eisena, koordinacija, bendroji ir smulkioji motorika. Tokie vaikai dažnai nepakankamai dėmesingi pažįstamiems garsams (tėvų balsams, neatsiliepia šaukiami vardu, labiau domisi nekalbiniais garsais), atrodo išsiblaškę, sutrikę.

Pagalba autistiškam vaikui. Būtina užtikrinti pastovią rutiną siejamą su prausimusi, apsirengimu ir kitomis įprastomis veiklomis. Kadangi jie nėra lankstūs ir greitai prisitaikantys prie pokyčių, būtina suprasti, kad net ir menkiausias pasikeitimas jų aplinkoje, rutinoje ar ritualuose gali sukelti audringą vaiko reakciją. Šie vaikai ypač prisiriša prie vieno žaislo ar daikto, todėl nereikia stebėtis, kad vaikas nežino kaip žaisti su žaislais, perdėtai juos rikiuoja į vieną liniją ir nerodo susidomėjimo žaisti vaizduotės žaidimų. Autistiški vaikai dažnai kartoja tuos pačius veiksmus, sunkiai įsitraukia į daugelį žaidimų ar veiklų, greitai išsiblaško, jiems sunku susikoncentruoti ties viena veikla, todėl būtina padėti vaikui susikaupti, išbūti veikloje, gebėti veiklą suskaidyti į kelias trumpesnes veiklas.